

РЕЦЕНЗИЯ

**на проф. Петър Александров Банков, доктор,
на конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в област
на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт. Професионално
направление 7.6. Спорт, за специалност „Спорт /Адаптирана физическа
активност и спорт/ за нуждите на катедра „Водни спортове“**

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „Доцент“ е обявен в Държавен вестник“ бр. 26 от 30 март 2021 т.

Единствен кандидат за участие в конкурса: гл. асистент Величка Павлова Александрова, доктор.

1. Биографични данни, образователна и професионална дейност на кандидата

Гл.асистент Величка Павлова Александрова е родена на 15.05.1971 г. в гр. Велинград. Последователно завършва: средно образование в гр. Велинград, ЕСПУ „В Левски“ /1989 г./; ОКС „Бакалавър“, специалности „Треньор по плуване“ и „Учител по физическо възпитание“, ВИФ „Георги Димитров“ - сега НСА „Васил Левски“/1994 г./; професионална квалификация „Кинезитерапевт“ – НСА „Васил Левски“ /1998 г./; ОКС „Магистър“, специалност „Адаптирана физическа активност и спорт“, НСА „Васил Левски“ с отличен успех в курса на обучение и държавния изпит /2011/.

През 2011 г. защитава дисертационен труд в НСА „Васил Левски“, катедра „Водни спортове“ на тема: „Изследване въздействието на плуването при 7-8 годишни ученици с гръбначни деформации със сколиоза първа степен“. Получава образователната и научна степен „Доктор“, 7.6. Спорт.

Завършва курс в НСА „Васил Левски“ в Центъра за следдипломна квалификация“ по специалността „Кинезитерапия“ /1998 г./.

Трудовата дейност на кандидата вкл.: спортен център „Сиконко“, гр. София, кинезитерапия и масаж /2000-2005 г./; СПА център „ВОГ Фешън“,

гр. София /2006-2010 г./, кинезитерапия и масажи; преподавател, асистент, гл. асистент В НСА „Васил Левски“ /катедра „Водни спортове“ от 2011 г. до сега/.

2. Учебно-педагогическа дейност

В продължение на повече от 8 години гл. асистент Величка Павлова Александрова, доктор осъществява учебно-педагогическа дейност със студенти. През учебната 2019-2020 г. – общо 1204 часа, съответно в ОКС „Бакалавър“ – основна заетост 639 часа и допълнителна – 251 часа; ОКС „Магистър“ основна заетост – 255 часа и допълнителна – 89 часа. Осъществява ръководство на студенти защитили успешно дипломна работа в ОКС „Бакалавър“ – 1 и ОКС „Магистър“ – 8. Участва като преподавател – лектор в специализирани курсове на ЦСДК по дисциплината „Адаптирана физическа активност и спорт“; приобщаващо образование.

Участва в провеждането на курсове, учебни практики, състезания и международни научни прояви; обучение и тренировъчна дейност по адаптирано плуване за деца с увреждания.

Дейността на кандидата в управлението на физическата активност и спорт за хората с увреждания вкл.: ръководител на сектор „Адаптирана активност и спорт“ в катедра „Водни спортове“; водещ преподавател по дисциплината „Адаптирана физическа активност“ при студенти в ОКС „Бакалавър“ и при студенти със специалност АФАС; водещ преподавател и координатор в магистърска програма „Адаптирана физическа активност и спорт“ /учебни модули медико-биологични, педагогически, биомеханични/; учебно-методични практики; спортно усъвършенстване по плуване със студенти със специалност АФАС и други.

Личните ми впечатления за педагогическата подготовка на кандидата като развитие, дисциплина, иновативност, активност, системно консултативно подпомагане в учебния процес на студентите са положителни. Налице е уважение и доказан авторитет от тяхна страна към гл. асистент Величка Александрова, доктор.

3. Научна дейност

За участие в конкурса кандидата представя общо 18 публикации. От тях: монография – хабилитационен труд - 1; публикации в периодични

специализирани научни издания – 16; учебници и учебни помагала – 1. От публикациите 7 са на български език в национални научни списания и 9 публикации на английски език /2 доклада в Р. Чехия; 1 в Р.С. Македония; 1 в Р. Гърция и 5 в национални научни списания. Самостоятелните публикации са 9, от които 2 с импакт фактор.

Синтезиращият анализ на структурата и съдържанието, предмета и темите на различните аспекти на теоретичните, научно-приложните и практически изследвания и приноси могат да се представят последователно и взаимна връзка, както следва:

Монографичният труд /разработен в обем на 187 стр./ е в резултат на многогодишен опит на кандидата и придобити знания в теорията, научноприложните изследвания и практиката на адаптираното плуване за деца с увреждания. Отразени са: международни стандарти и терминология по вид увреждане; физиологично специфично въздействие на средата върху организма на деца, практикуващи плувен спорт; адаптирана двигателна активност чрез средствата на плувния спорт при деца с увреждания; авторска методика по плуване за деца с увреждания /интелектуални, двигателни и сензорни/. Систематизирани и анализирани са съвременни постижения на отделните науки и дялове на педагогиката – с акцент адаптираното плуване, съобразено с особеностите на децата с различни увреждания. Направен е сполучлив опит за стандартизиране на дозировката, интензивността и методиката по адаптирано плуване за деца с увреждане. Особено внимание е отделено на физиологичното и специфично въздействие на водната среда върху детския организъм. В тази връзка са разработени и са приложени примерни адаптирани програми и авторска методика за двигателна активност чрез обучение по плуване на суша и вода, съобразени с индивидуалните особености, възможностите, интересите и ограниченията на децата с увреждания.

За потребностите на образователния процес в НСА „Васил Левски“ за учебната дисциплина „Адаптирана физическа активност“ кандидата е първи автор в разработка на електронен учебник за студенти. Систематизирани, обобщени, дефинирани и прецизирани са основни термини в областта на адаптираната физическата активност и спорт, като теория и практика, както и спецификата на групите увреждания – интелектуални, физически и сензорни при хора в условия на интеграция

/включване/. Анализирани са: отношението на обществото към хората с увреждания.

Двигателната активност, адаптираното плуване и аква-активността при деца с увреждания – синдром на Даун; зрителни увреждания; синдром на Аспергер; чрез проектиране, експериментирание и приложение в практиката на специализирани методики са обект на изследване от кандидата /списък на публикациите № 1, 2 /с импакт фактор/9/.

Предмет на изследване чрез спортно-педагогически експеримент е влиянието на адаптираното плуване върху: параметрите на двигателното развитие; физическата дееспособност; психоемоционалния статус; функционалното състояние; здравния статус; социалния и интеграционния социален процес; комуникативните възможности, в съответствие с различните видове заболявания при децата с увреждания.

Иновативни със социално значение са публикациите – в теоретичен, научноприложен и практически аспект за влиянието на адаптивната физическа активност като фактор за: социална интеграция на деца с умствена изостаналост; усъвършенстване на методика за физическо възпитание и спорт – с цел повишаване на физическата дееспособност на деца със зрителни увреждания /5, 6, 7, 8/. Интерес представлява проучването на възможностите на ефективната организация на адаптираната физическа активност в режима на дневен център като средство за социализация / в гр. Велос, Гърция/; изследвана е двигателната активност като превенцията за добро здраве на ученици със специални образователни потребности.

Обект на теоретични и научноприложни изследвания с приложение в практиката са изследванията, свързани със спецификата на двигателната активност и аквагимнастиката във водна среда при деца с кифотична деформация на гръбначния стълб и превенция на затлъстяването /3, 4, 10, 12/. Разработени, експериментирани и приложени са специализирани методики и адаптирани обучителни и тренировъчни алгоритми във водна среда – профилактична и терапевтична насоченост. Налице са научни доказателства за положителен кумулативен ефект върху показателите за здравословно, психофизическо и функционално състояние при децата като резултат от прилагане на авторски специализирани методики за двигателна активност на децата във водна среда. Към тази група публикации са вкл. и 14 и 15. Изследванията показват потенциални

възможности на адаптивната двигателна активност за подобряване на физическата дееспособност и психоемоционалното състояние/ като форма за въздействие при деца с аутизъм чрез пързалане с кърки и заниманията с ветроходство.

Актуално със социално значение са изследването за възможностите за ефективен уелбийнг методи като форма за двигателна активност във водна среда при жени със затлъстяване /11/. Акцентът е поставен върху разработване, експериментирание и приложение на иновативни програми за аквагимнастика. Целта е – намаляване на телесното тегло; подобряване на двигателната активност и нейното влияние върху устойчиво здравословно и психоемоционално състояние на жените в средна възраст.

В съавторство е направен е експертен ретроспективен и диагностичен анализ на: управлението; програмите; обучението; потребностите и оценката на учебно-програмния процес на включването на деца със специални образователни потребности в практикуване на плуване в трите степени на образователната система /16/. Установени са недостатъци в концептуален, съдържателен и методически аспект при усвояване на плуването. Обоснована е потребността от актуализиране на Учебните програми по физическо възпитание и спорт /по плуване/.

За участие в конкурса кандидата представя четири национални и международни научни проекта: по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и Програма за подкрепа на НПО в България; три научноизследователски проекта по програма „Erasmus+“ и един образователен проект по Програма за развитие на физическото възпитание в Столична община. Участието на кандидата в проектите е като: експерт; треньор; академичен наставник; доброволец в организацията на проектите.

В посочените 10 цитирания на кандидата в национални и международни публикации най-висок е делът на цитиранията свързани с различни аспекти на двигателната активност при деца с увреждания във водна среда.

3. Обществена дейност

В периода 2014-2020 г. впечатлява продължителната, разнообразна, обществена, доброволна /дейност на гл. асистент Величка Александрова, доктор. Тя е председател на УС на СК“Адаптирани спортове“; участва в

обучението на тренъори и преподаватели по проект на Европейската комисия „Sitzplay“ /приобщаващ седящ волейбол/; изграждане и развитие на център за върхови постижения „Наследство БГ“; демо-семинар за представяне на интелектуални продукти от научен екип на НСА „Васил Левски“; национални и международни конференции във Великотърновски университет „Св. Св Кирил и Методий“, НСА „Васил Левски“; Сърбия, Турция, Македония и др.

Публична е изявата на кандидата като утвърден специалист по различни аспекти на управлението, средствата и спецификата на развитието на адаптираната физическа активност и спорта за лица с увреждания. Тя е гост в телевизионни рубрики с интервюта в телевизиите – БТВ; БНТ 1; Bulgaria On Air, БТВ /Рубрика „Достойни за уважение“/; Българско национално радио и други.

В синтезиран вид основните приноси в цялостната учебно-педагогическа, научна, професионална и обществена дейност на гл. асистент Величка Александрова, доктор са:

- активно професионално участие в утвърждаване, прогресивно развитие и повишаване на социалните функции на адаптираната физическа активност и спорта в НСА „Васил Левски“ и на национално равнище за хора с увреждания;
- професионално участие в учебно-педагогическия процес със студенти (български и чуждестранни) в ОКС „Бакалавър“, ОКС „Магистър“ и докторанти в учебната дисциплина „Адаптирана физическа активност и спорт“;
- обогатяване на теорията, научноприложната и практическата дейност в областта на адаптираната физическа активност и спорта за деца и възрастни с увреждания;
- проектиране, експериментиране и внедряване на съвременни програми, проекти и методи за изследване и анализ на адаптираната физическа активност и спорта за деца и възрастни с увреждания: интелектуални; физически; сензорни (синдром на Даун; зрителни увреждания; затлъстяване; синдром на Аспергер; кифотична деформация на гръбначния стълб; церебрална парализа; аутизъм);
- теоретични и научноприложни изследвания за възможностите на адаптивното плуване и акваактивността като профилактична и терапевтична форма за реализация на социалните им функции: устойчив

здравен статус; превенция срещу затлъстяване; социална интеграция; физическа дееспособност и други.

5. Заключение

Въз основа на рецензията имам остатъчно основание с убеденост да дам положителна оценка за цялостната образователна, учебно-педагогическа, професионална и обществена дейност на гл. асистент Величка Павлова Александрова, доктор. Тя е авторитетен изграден професионален специалист в областта на Адаптираната физическа активност и спорта на академично и национално равнище.

Процедурата за заемане на академичната длъжност „Доцент“ проведена в съответствие с: чл. 4, ал. 2 на Закона за развитието на академичния състав в Република България /ЗРАСРБ/; чл. 57, ал. /1/ и /2/ на ППЗРАСРБ; чл. 63 от Правилника за придобиване на научната степен „Доктор на науките“ и заемане на академични длъжности в НСА „Васил Левски“; решение на Факултетния съвет на ФОЗЗГТ по протокол № 6 от 28.05.2021 г.

Въз основа на гореизложеното предлагам на членовете на Научното жури да присъдят на гл. асистент Величка Павлова Александрова, доктор академичната длъжност „Доцент“. Област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт. Професионално направление 7.6. Спорт, специалност Спорт /Адаптирана физическа активност и спорт/ за нуждите на катедра „Водни спортове“.

03.08.2021 г.
София

Рецензент:
проф. Петър Александров Банков, доктор

“VASIL LEVSKI” NATIONAL ACADEMY OF SPORTS

“WATER SPORTS” DEPARTMENT

R E V I E W

**by prof Petar Aleksandrov Bankov, DSc. ,
on the competition for acquiring the “Associate professor” academic
position in the Higher education field 7. Healthcare and sport. Professional
direction 7.6. Sport, Sport specialty /Adapted physical activity and sport/
for the needs of “Water sports” department**

The competition for acquiring the “Associate professor” academic position is announced at “State Gazette” No. 26 dated March 30, 2021.

Senior assistant Velichka Pavlova Aleksandrova, PhD is the only candidate for participation in the competition.

1. Biography data, educational and professional activity of the candidate

Senior assistant Velichka Pavlova Aleksandrova is born on May 15, 1971 in the town of Velingrad. Graduates consecutively from: her secondary education in the town of Velingrad at “V.Levski” secondary school /1989/; “Bachelor’s” degree at VIF “G.Dimitrov” /now “V.Levski” National Academy of Sports/ with “Swimming coach” and “Physical education teacher” specialties /1994/; “Kinesi therapist” professional qualification at “V.Levski” NAS /1998/; “Masters’ degree with “Adapted physical activity and sport” specialty at “V.Levski” NAS with excellent results during the course of education and the state exam /2011/.

Defends her “Study on the effect of swimming on 7-8-year-old pupils having spine deformations, scoliosis first degree” doctor’s theses at “Vasil Levski” National Academy of Sports, “Water sports” department in 2011; awarded with PhD educational and scientific degree, 7.6. Sport.

Graduates from a course at “V.Levski” NAS Center for after diploma qualification, “Kinesytherapy” specialty /1998/.

Labour activities of the candidate: “Sikonko” sports center, city of Sofia – kinesytherapy and massage /2000-2005/; “VOG Fashion” SPA center, city of Sofia - kinesytherapy and massage /2006-2010/; lecturer, assistant. Senior

assistant at "Vasil Levski" National Academy of Sports, "Water sports" department /2011 up-till-now/.

2. Teaching and pedagogical activities

Senior assistant Velichka Pavlova Aleksandrova, PhD performs teaching and pedagogical activities for more than 8 years. Total 1204 hours, respectively to "Bachelor's" degree – 639 hours basic activity and additionally – 251 hours; "Master's" degree – 255 hours basic activity and 89 additional activities during the 2019-2020 school year. She is supervisor to higher students having successfully defended their diploma works for "Bachelor's" degree – 1 and 8 for "Master's" degree. She lectures in the specific courses at the Center for after diploma qualification on "Adaptive physical activity and sport" discipline; incorporated education.

Participates in courses, school practice, competitions and international scientific events; teaching and training disabled children in adapted swimming.

The candidate's activities in the management of the physical activities and sport for disabled people covers: manager of "Adaptive activity and sport" sector to "Water sports" department; leading lecturer on "Adaptive physical activities" discipline for Bachelor's students and students of Adaptive physical activity and sport specialty; leading lecturer and coordinator for the "Adaptive physical activity and sport" Master's programme /teaching modules, medical-biological, pedagogical, bio-mechanical/; teaching-methodological practice; sport perfection in swimming for higher students from the Adaptive physical activity and sport specialty and others.

My personal impressions about the candidate's pedagogical preparation, such as development, discipline, innovativeness, activity, system consulting help for the students in their teaching process, are positive. The students respect senior assistant Velichka Aleksandrova, PhD; she is a proved authority for them.

3. Scientific activity

The candidate presents 18 publications for participating in the competition. Out of them: monography – dissertation – 1; publications in periodic specialized scientific magazines – 16; notebooks and teaching aid – 1. Seven of the publications are in Bulgarian – in national scientific issues and nine publications in English /2 reports in Check Republic; 1 in Republic of Macedonia; 1 in Republic of Greece and 5 in national scientific magazines. She is the author of 9 publications – 2 of impact factor.

The synthesized analysis of the structure and contents, subject and themes of the various aspects of the theoretic, scientific-applied and practical studies and contribution can be presented consecutively and in interrelation, as follows:

Monography /developed in 187 pages/ results from candidate's lasting experience and acquired knowledge in the theory, scientific-applied studies and practice on adapted swimming for disabled children. Given are: international standards and terminology for each kind of impairment; physiological specific impact of the environment on the organism of children, practicing adapted swimming; adapted motive activity by the means of swimming for disabled children; author's swimming methodology for disabled children /intellectual, motive and sensor impairments/. Up-to-date achievements of various sciences and pedagogy sectors are systemized and analyzed, accenting on adapted swimming, answering the particularities of the children with different impairments. Successful trial is made for standardizing the doze, intensity and methodology of adapted swimming for disabled children. Particular attention is paid to the physiologic and specific impact of water environment on child's organism. The author has developed in that respect examples of adapted programs and author's methodology for motive activity via teaching swimming by land and water, answering the individual particularities, abilities, interests and limitations of the disabled children.

The candidate is the first author in the development of electronic textbook for the needs of the educational process at "V.Levski" NAS – "Adapted physical activity" specialty. The basic terms in the field of adapted physical activity and sport, both theory and practice, as well as the specificity of the impairments groups – intellectual, physical and sensor of people within the course of integration are systemized, generalized and defined precisely. Analyzed is the bearing of society to disabled people.

Object of the candidate's studies /publications No, 1, 2/ of impact factor /9/ are the motive activity, adapted swimming and aqua activities for disabled children with Down syndrome; visual impairments; Asperter's syndrome by creating, experimenting and applying specific methodologies in practice.

Subject of the study, by the help of sport-pedagogical experiment, is the impact of adapted swimming on: parameters of motive development; physical abilities; psychic-emotional status; functional status; health status; social and

social integration process; communicative abilities according to the various impairments of disabled children.

Innovative and of social importance are the publications – in theoretic, scientific-applied and practical aspect for the impact of the adaptive physical activity as factor for: the social integration of children with mental retardation; perfection of the physical education and sport methodology with the purpose of increasing the physical abilities of children with visual impairments /5,6,7,8/. Interesting is the study for the possibilities of effective organization of the adaptive physical activity within the regime of a daily center as means of socialization /in the town of Velos, Greece/; motive activity is studied as prevention for good health of pupils having specific educational needs.

Object of theoretic and scientific-applied studies with application in practice are the investigations related to the specificity of the motive activity and aqua gymnastics in water environment for children with kyphotic deformations of the spine and prevention of obesity /3,4,10,12/. Specific methodologies and adapted teaching and training algorithms in water environment of prophylactic and therapeutic use are developed, experimented and applied in practice. Available are scientific proofs for the positive cumulative effect on the indicators of the health, psych-physical and functional state of the children resulting from the application of the author's specialized methodologies related to the motive activity of the children within water environment – number 14 and 15 refer to that group of publications. The studies show the potential possibilities of the adaptive motive activity for improving the physical abilities and psych-emotional status /as form of impact on children with autism through skating and yachting/.

Up-to-date and of social importance is the study for the possibilities for effective wellbeing methods as a form of physical activity in water environment for obesity women /11/. Accent is put on developing, experimenting and applying innovative aqua gymnastics programmes. The goal is reducing the weight; improving the motive activity and its impact on the stable health and psych-emotional state of women in their middle age.

As co-author, the candidate has effected expert, retrospective and diagnostic analysis of: the management; programmes; teaching; needs and evaluation of the teaching-programme process for listing children with specific educational needs in practicing swimming during the three stages of the educational system /16/. Established are defects in conceptual, contents and

methodologic aspect when learning to swim; reasoned is the need of updating the teaching physical education and sport programmes /swimming/.

The candidate presents four national and international scientific projects for participating in the competition: "Human resources development" Operative programme and Programme for supporting non-governmental organizations in Bulgaria; three scientific-research project to "Erasmus+" programme and one educational project related to the Programme for the development of the physical education and sport in Sofia Municipality. The candidate participates in the projects as expert, coach, academic supervisor; volunteer in the organization of the projects.

The greatest share in the candidate's 10 quotations in national and international publications refer to quotations related to various aspects of the motive activity for disabled children in water environment.

3. Public activities

Impressive is senior assistant Velichka Aleksandrova's, PhD continuous, varied public and voluntary activities during the period of 2014-2020. She is chairman of "Adapted sports" club Managing council; participates in teaching coaches and lecturers to the EC "Sitzplay" project /covering sitting volleyball too/; establishment and development of "Inheritance BG" high achievements center; demo-seminar for presenting intellectual products of "V.Levski" NAS scientific team; national and international conferences at "St. St. Kiril and Methodius" University in the city of Veliko Tarnovo, "V.Levski" NAS; Serbia, Turkey, North Macedonia, etc.

The candidate is publically active as confirmed experts in various aspects of management, means and specificity of the physical activity and sport development for disabled people. She is often interviewed in BTV /" Worthy to be respected production"/, BNT1, Bulgaria on Air; Bulgarian national radio, etc.

Senior assistant Velichka Aleksandrova's, PhD basic contributions in the wholesome teaching-pedagogic, scientific, professional and public activities are as follows:

- active professional participation in establishing, progressive development and increasing the social functions of adapted physical activity and sport at "V.Levski" NAS and at national level for disabled people;
- professional participation in the teaching-pedagogic process with higher students (Bulgarian and foreign) in "Bachelor's degree, Master's degree and PhD students of "Adapted physical activity and sport" discipline;

- enriching the theory, scientific-applied and practical activity in the field of adapted physical activity and sport for disabled children and adults;
- designing, experimenting and implementing up-to-date programmes, projects and methods for research and analysis of adapted physical activity and sport for disabled children and adults of : intellectual, physical, sensor (Dawn syndrome, visual impairments, obesity, Asperger' syndrome, kyphotic deformation of the spine, cerebral paralysis, autism impairments);
- theoretic and scientific-applied studies for the possibilities of the adapted swimming and aqua activity as prophylactic and therapeutic form for the realization of their social functions: stable health status, obesity prevention, social integration, physical abilities, etc.

5. Conclusion

I have sufficient reasons based on the review, fully convinced to positively evaluated senior assistant Velichka Pavlova Aleksandrova's, PhD wholesome educational, teaching-pedagogical, professional and public activities. She is established as authoritative professional expert in the field of the Adaptive physical activity and sport at academic and national level.

The procedure for holding the "Associate professor" academic position is held according to: article 4, para 2 of the Development of the academic staff in Republic of Bulgaria Law /DASRBL/; article 57, para /1/ and /2/ of the Rules for the implementation of the DASRBL; article 63 from the Rules for acquiring the "Doctor of science" scientific degree and holding academic positions at "Vasil Levski" National Academy of Sports; decision of the Faculty council of the "Public health, health care and tourism" Faculty according to Minutes No. 6 dated May 28, 2021.

On the base of the said hereinabove, I propose to the members of the Scientific Jury to confer to senior assistant Velichka Pavlova Aleksandrova, PhD the "Associate professor" academic position. Higher education field 7. Healthcare and sport. Professional direction 7.6. Sport, Sport specialty /Adapted physical activity and sport/ for the needs of "Water sports" department.

August 3, 2021
Sofia

Reviewer:
prof Petar Aleksandrov Bankov, DSc.